

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародної економіки

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИКОНАННЯ КОМПЛЕКСНОГО
ПРАКТИЧНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО
ЗАВДАННЯ ТА ТРЕНІНГУ З ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ
МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ»**

**Тернопіль
ЗУНУ
2022**

Навчально-методичні рекомендації щодо виконання комплексного практичного індивідуального завдання та тренінгу з дисципліни «Міжнародні міграційні процеси» для бакалаврів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 051 «Економіка» / Укл. Стахова Н. В. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 12 с.

Укладач:

Стахова Наталія Володимирівна,
к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки

Рецензенти:

Іващук Ірина Олегівна,
д.е.н., професор, професор
кафедри міжнародної економіки

Дейнека Юрій Петрович,
начальник управління стратегічним
розвитком м. Тернополя
Тернопільської міської ради

Відповідальний за випуск:

Зварич Ірина Ярославівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри
міжнародної економіки

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки
(протокол № 3 від 24.10.2022 р.)

ЗМІСТ

1. Опис дисципліни «Міжнародні міграційні процеси»	4
2. Мета і завдання вивчення дисципліни «Міжнародні міграційні процеси»	5
3. Структура залікового кредиту дисципліни «Міжнародні міграційні процеси»	6
4. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ)	8
5. Тренінг.....	9
6. Критерії оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання та тренінгу з дисципліни «Міжнародні міграційні процеси» за кредитно-модульною системою	10

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ”

Дисципліна – “Міжнародні міграційні процеси”	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"	Вибіркова дисципліна Мова викладання – українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 051 "Економіка"	Рік підготовки: ДФН- 3. ЗФН – 3. Семестр: ДФН – 6. ЗФН – 6,7.
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Міжнародна економіка»	Лекції: ДФН – 28 год. ЗФН – 8 год. Практичні заняття: ДФН – 14 год. ЗФН – 4 год.
Загальна кількість годин – 150 год.	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Самостійна робота: ДФН – 105 год., в тому числі тренінг – 4 год. ІРС – 3 год. ЗФН – 138 год.
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю: ДФН – залік ЗФН – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ”

2.1. Метою навчальної дисципліни “Міжнародні міграційні процеси” є формування у студентів знань та навиків у сфері регулювання міжнародних міграційних процесів, виявлення їх причин, викликів та можливостей для міст-дестинацій іммігрантів з причин пошуку роботи, житла, туризму чи отримання освітніх послуг.

2.2. Завдання вивчення дисципліни “Міжнародні міграційні процеси” полягають у тому, щоб ознайомити студентів з особливостями міжнародних міграційних процесів, цілями, які переслідують мігранти та наслідками як для країн-донорів, так і для міст-дестинацій прибуття іммігрантів, а також можливостями та викликами, які виникають внаслідок потоків біженців та шукачів притулку, а також необхідністю формування спільної міграційної політики країнами ЄС внаслідок нелегальних та легальних потоків мігрантів й хвилею біженства.

2.3. В результаті вивчення дисципліни “Міжнародні міграційні процеси” студенти повинні **знати:**

- міграційні потоки та особливості їх регулювання;
- еволюцію світових ринків робочої сили та причини привабливості міст-дестинацій для мігрантів;
- причини та наслідки нерегулярних потоків біженців;
- особливості імміграційної політики країн ЄС щодо перетину їхніх кордонів іммігрантами;
- права та обов'язки мігрантів;
- імміграційні потоки в сфері туризму та освіти, особливості їхнього від'їзду, прибуття, перебування, прикордонного контролю та тимчасового чи постійного резиденства.

вміти:

- виявляти знання та розуміння причин та наслідків міжнародних міграційних потоків та ролі міграційної політики у сфері їх регулювання.
- аналізувати еволюцію формування світових центрів тяжіння робочої сили та привабливих міст-дестинацій.
- аналізувати виклики міграційних потоків для країн – основних реципієнтів іммігрантів.
- використовувати сучасні джерела економічної інформації для систематизації та аналізу виявлення причин потоків біженців та визначення їх правового статусу.
- аналізувати та розв'язувати завдання щодо впливу потоків біженців та іммігрантів загалом на формування міграційної політики країн ЄС.
- прогнозувати на основі теоретичних та практичних знань вплив безвізового режиму на подальші потоки мігрантів в сфері туризму.
- проводити економічний аналіз географії потоків мігрантів в сфері отримання освітніх послуг та процедури визнання дипломів.

3. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ”, денна форма

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	ІРС	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ					
Тема 1. Міграційні потоки та особливості їх регулювання.	2	2	12	1	Усне опитування
Тема 2. Світові ринки робочої сили та міста дестинації мігрантів.	2		12		Усне опитування
Тема 3. Виклики міграції для міст дестинацій.	4	2	12		Усне опитування
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЯРНИХ ТА НЕРЕГУЛЯРНИХ ПОТОКІВ МІГРАНТІВ ТА ЕФЕКТИВНІ ПРАКТИКИ ЇХНЬОГО РЕГУЛЮВАННЯ					
Тема 4. Регулювання потоків біженців.	4	2	13	2	Усне опитування
Тема 5. Нелегальна міграція та «трафікінг» (торгівля людьми).	4	2	13		Усне опитування
Тема 6. Формування міграційної політики країн ЄС щодо перетину кордону іммігрантами.	4	2	13		Усне опитування
Тема 7. Безвізовий режим та міграційні потоки в сфері туризму.	4	2	13		Усне опитування
Тема 8. Географія міграційних потоків в сфері освітніх послуг.	4	2	13		Усне опитування
Тренінг			4		
Разом	28	14	105	3	

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ”, заочна форма

	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ			
Тема 1. Міграційні потоки та особливості їх регулювання.	4	2	17
Тема 2. Світові ринки робочої сили та міста дестинації мігрантів.			17
Тема 3. Виклики міграції для міст дестинації.			17
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЯРНИХ ТА НЕРЕГУЛЯРНИХ ПОТОКІВ МІГРАНТІВ ТА ЕФЕКТИВНІ ПРАКТИКИ ЇХНЬОГО РЕГУЛЮВАННЯ			
Тема 4. Регулювання потоків біженців.	4	2	17
Тема 5. Нелегальна міграція та «трафікінг» (торгівля людьми).			17
Тема 6. Формування міграційної політики країн ЄС щодо перетину кордону іммігрантами.			17
Тема 7. Безвізовий режим та міграційні потоки в сфері туризму.			18
Тема 8. Географія міграційних потоків в сфері освітніх послуг.			18
Разом	8	2	138

4. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ (КПЗ) (денна форма – 3 год.)

Індивідуальні завдання з дисципліни “Міжнародні міграційні процеси” виконується самостійно кожним студентом. Метою виконання КПЗ є поглиблене вивчення найбільш актуальних проблем міжнародних міграційних процесів та їх регулювання, отримання навичок аналізу причин та викликів міжнародних потоків в глобальній економіці. КПЗ виконується упродовж всього семестру у відповідності до встановлених графіків, дотримання яких є необхідною передумовою допуску до здачі змістових модулів. Підсумкова оцінка за виконання КПЗ виставляється після захисту всіх складових завдання. Виконання КПЗ є одним із обов’язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни “Міжнародні міграційні процеси”.

Структура виконання КПЗ:

Етап 1. Вибрати країну для дослідження міжнародних процесів.

Етап 2. Проаналізувати в’їзд та виїзд мігрантів обраної країни в динаміці (в розрізі років).

Країна	В’їзд мігрантів		Виїзд мігрантів	
	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік

Зробити висновок щодо динаміки міграційних потоків обраної країни.

Етап 3. Проаналізувати хто є іммігрантами обраної країни в розрізі років.

Етап 4. Оцінити географію потоків еміграції з обраної країни.

Країна (обрана країна)	Іммігранти, тис. чол.		Перелік країн, з яких емігрують в обрану країну.	Емігранти, тис. чол.		Перелік країн, які є привабливими для еміграції з обраної країни
	2020	2021		2020	2021	

Зробити висновок.

Етап 5. Проаналізувати причину перетину кордонів емігрантів з обраної країни та іммігрантів до обраної країни.

1. Трудова міграція (%)
2. Обмін програмами та мобільність студентів, викладачів (%)
3. Закупи (шопінг) (%)
5. Війна, тероризм, навколишнє середовище (природні катаклізми) (%)
6. Туристична мета, подорожі, екскурсії, відпочинок тощо (%)

Зробити висновок на основі ґрунтовного компаративного аналізу.

5.ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ» (4 ГОД.)

1. Уявити, що ти відвідуєш країну, яку ти обрав попередньо для здійснення КППЗ.
2. Коротко описати яку мету ти переслідував, відвідуючи вибрану країну.
3. Проаналізувати національну міграційну політику обраної країни.
4. Дослідити в'їзд та перебування в обраній країні, беручи до уваги мету відвідування.
5. Тимчасове чи постійне перебування в обраній країні. Резиденти: залежить від мети візиту.
6. Які причини відмови у в'їзді до обраної країни? Не забувайте яка мета перебування в обраній країні. Прив'яжіть відмову із метою перебування.
7. Візові формальності обраної країни, беручи до уваги мету вашого відвідування.
8. Особливості прикордонного контролю обраної країни.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ПРАКТИЧНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ ТА ТРЕНІНГУ З ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ» ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

При оцінці комплексного практичного індивідуального завдання та тренінгу з дисципліни «Міжнародні міграційні процеси» береться до уваги його якість виконання, достатність інформаційної бази аналізу, оформлення згідно з вимогами, навички студента пов'язувати теоретичні знання з практикою, повнота і точність відповідей на запитання, а також уміння студента вести аргументовану публічну дискусію й захищати свою позицію тощо.

Оцінюючи КПЗ та виконання тренінгу студента, насамперед звертається увага на те, наскільки вільно і впевнено володіє доповідач матеріалом свого індивідуального завдання та може пояснити матеріали таблиць, рисунків, схем тощо.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

Виконання КПЗ та тренінгу оцінюють за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) та в балах за кредитно-модульною системою (ECTS).

Оцінку «*відмінно*» – **A (90–100)** заслуговує студент, який виконав КПЗ та тренінг з дотриманням усіх поставлених вимог; здійснив ґрунтовне системне дослідження; під час захисту своєї роботи (доповіді) продемонстрував вільне володіння матеріалом, здатність творчо мислити та вести аргументовану полеміку.

Оцінка «*добре*» – **B (85–89)** виставляється при наявності незначних недоліків у виконанні КПЗ та тренінгу та його оформленні; КПЗ та тренінг виконане на належному аналітичному рівні, хоча мають місце окремі недоліки неprincipiального характеру, а виконавці КПЗ та тренінгу під час захисту продемонстрували ґрунтовне володіння проблемою, здатність творчо, а також аналітично мислити та дискутувати.

Оцінку **«добре» – С (75–84)** отримує студент, який самостійно та із дотриманням графіку здійснив дослідження показників міграційних потоків; недостатньо використав інформаційні матеріали по об'єкту дослідження та поверхово здійснив аналітичний, компаративний аналіз й розробив пропозиції; під час захисту КПЗ та тренінгу студент продемонстрував добре володіння проблемою.

Оцінка **«задовільно» – Д (64–74)** виставляється, якщо КПЗ та тренінг в основному виконане, але мають місце недоліки змістовного характеру: описовий характер, недостатньо проаналізовані та подані закономірності і тенденції розвитку міжнародної міграції; розв'язки та пропозиції недостатньо обґрунтовані; виконавці КПЗ та тренінгу під час захисту продемонстрували в основному задовільне володіння проблемою та низьке аналітичне мислення та не усі відповіді на питання правильні й повні.

Оцінку **«достатньо» – Е (60–64)** отримують студенти, які виконали КПЗ та тренінг із дотриманням графіку, однак в основному викладення матеріалу у них носить переважно компілятивно-описовий характер та під час захисту роботи продемонстрували низький рівень знань.

Оцінка **«незадовільно» – FХ (35–59)** виставляється при порушенні графіку захисту КПЗ та тренінгу; невідповідності вимогам оформлення та викладу змісту проблеми; КПЗ та тренінг зроблено поверхово і мають місце такі недоліки: відсутній аналіз, переважає описовий характер; шляхи вирішення поставленої проблеми або відсутні, або непогоджені з результатами проведеного дослідження; студент під час захисту КПЗ та тренінгу дає відповіді на питання неточні або неповні.

Оцінку **«незадовільно» – F (1–34)** отримують ті студенти, які зовсім не розкривають суть та зміст проблеми; КПЗ та тренінг є плагіатом або компіляцією чужих праць, містить грубі помилки і вади в оформленні, а виконавці КПЗ та тренінгу виявили незадовільні знання стосовно вибраної теми, поставлених аналітичних завдань та порушили графік його виконання.

Навчально-методичне видання

Наталія Володимирівна Стахова

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ
КОМПЛЕКСНОГО ПРАКТИЧНОГО ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ
ТА ТРЕНІНГУ З ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ»**

Підписано до друку 28.10.2022 р.
Формат 60x90/16. Гарнітура Times.
Папір офсетний. Друк на дублюкаторі.
Умов. друк. арк. 0,7. Обл.-вид. арк. 0,8.
Тираж 50 прим.

Видавець та виготовлювач
Західноукраїнський національний університет
вул. Львівська, 11, м. Тернопіль 46009

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК № 7284 від 18.03.2021 р.*